

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Szeredán 2. Január. 1788.

1788 !!! *U* edves Hazám!!! Mit jelentsen
L a' Magyar Kurirnak ezen Ujj-
esztendei fel-kiáltása — mig a' következendő idő meg-
magyarázná, kíván a' maga E. Olvasóinak 's kedves
Hazájának fok boldog Ujj-esztendőket, 's ohajtja,
hogy ezen egész esztendőben a' Magyar fuleket ör-
vendetes Hirekkel gyönyörködtethesse. Egész eszt-
endőbéli Levelinknek tzielja a' léfzen, hogy minden
meg-efett nagy történetekről, némely Ujságiróknak
szokások ellen, a' tsupa hallomásból származott ezer
ejü bizonytalan hireket el-halgatván, a' mennyiben
ehet bizonyos tudósítást tégyünk; de ha ollykor a'
A jelentő

jelentő szám után edgy nullátskával mások után többet találnánk-is tenni, mindenkor meg-emlékezhetnek az E. Olvasók arról, hogy mi ollyón Kalmárok légyünk, kik a' magok portékájokat tsak ugy adják a mint vették. — XIV Lajos Frantzia Király idejében edgy Amsterdami Ujságíró, az hadakozásnak alkalmazottságával, valamikor a' Királynak Táboráról emlékezett, annak számát mind-annyiszor 10 ezerrel szaporította. Vége lévén a' hadakozásnak, edgy Instántziát nyújt-bé a' *Versaliai* Kabinéthoz, és 10 ezer Livra esztendei fizetést kér magának. Mit? — tsudálva tudokozván a' Frantzia Ministerium okát kívánságának, így felel az Ujságíró: nem nagy kívánság töllem, és nem érdemlenéké én Frantzia-országtól 10-ezer Livra esztendei fizetést, ki az egész hadakozás alatt annak 10-ezer katonáit Ujság-írás-ből fáradozások-által a' magam költségemen ki-tartottam. Azt írják, hogy a' Király az egész dolgot megnevetvén, az instálónak valósággal meg-adta kérését. — A' leg-tisztább búza fints minden konkoly nélkül — a' leg-igazabb Ujság-író pennák sem ditsekedhetnek azzal, hogy olykor a' nullákat (00) ne kettőztetnék.

Bétsi-Hirek.

A' mi Korónánkra következő Fő Hertzegünk *Ferentz*, ennek élete Párja *Ersébet* Hertzeg asszony, az egész Lakadalmi pompára rendelt dolgók mind kézfénen vagynak, hogy az ezen hónapnak 6-dikára határozott öszve-keelés el-múlhatatlanul véghez mehessen. Ugy vélekednek némellyek, hogy ezen öszve-kötetés után *Ersébet* Hertzeg-asszony Florentziában a Toskánai Hertzegi Udvarnál fogna mind addig maradni, míg élete kedvesse *Ferentz* Fő Hertzeg a' Monárhával edgyütt a' *Márs* véres mezején fogna

b. sátorozni. Az A. Belgiumi Fő Kormányzó Her-
tzege-afszony *Mária Kristina* és Albert Hertzege pe-
dig minden órán Belgiumba mondotnak vissza tér-
ni. — Némely Levelekben olvassuk, hogy a' F. Ts.
és Királyi Biródalomban lévő minden rabok a' határ-
szélekre munkára vitetendők vólnának. — A' Budai
Helytartó-Tanátsnak Fő Kormányzója *G. Nyitzki*
Kristof Ur ö Excellenciája a' múlt hónapnak 26-di-
kára virrodalóg 6 és 7 ora között, hofszos nyaval-
lyáinak el-vifelt terhei után életének — esztendejében
az örökkévalóságba költözött. — A' közönséges hi-
rek-szerént a' múlt hónapnak 6, 7 és 8-dikán számos
keresztény kereskedők a' *Mahumed* zabalátlan dühös-
ségégének kegyetlen prédái levének Belgrádban. —
Olly sürüen jönnek a' 3 Tsászári határ-széleket el-ál-
lott *Márs* mezejéről a' hirek, mint a' Tavaszi Fets-
kék Tábora; de a' mellyek többnyire még mind ol-
lyonak, hogyha az igazság' rostájába vétetődnének,
csak alig maradna valami kis valóság belőllek.

Páris. Már szinte 2 esztendeje, hogy a' II-dik
József kegyelmes példája után, miis a' Keresztényi
türedelemnek azon más nemzetek között virágzó
hathatos erejét ohajtjuk vala Felebarátaink között
szemlélni, mely-szerént minden vallásbéli Polgárok a'
Hazának szabadságaival és Törvényeivel ugyan a-
zon mértékben élhetnének; de az Ország Hertzegei
és némely Nagygyai, az egész Nemzetnek tsudálko-
zására 160 levelekből álló irást nyújtának-bé a' Ki-
rállynak nem régiben ezen türedelem ellen, mellyben
azt akarják meg-mutatni, hogy ez az Orzágnak ve-
szedelmére vólna; melyre-nézve, a' mondatik, hogy
a' mostoni zenebona alkalmatofságával oda vándorlott
Hóllandusok-is kezdenek Angliába költözni, és ott,
Ujj Genévától nem meszse, ez-alatt a' nev alatt:

Ujj-Amsterdám, edgy Vároft akarnak magoknak fel-állítani — Mind a' két *Belgiumban* tsendes békefség Uralkodik. Az edgyesült *Belgium* az *Ánglus* és *Pruszizus* oltalmazó szövetséges Izárnyai alá von-ta magát, és *Ángliával* éppen arra az állapotjára mondatik vissza lépni, melyben az *Amériikai hábo-rú* előtt élnek vala edgy-más között. — Közönséges Levelekben olvofsúk, hogy *Helvetziában* az ugy ne-vezett *Svájtzer Cánton* a' *Frantzia Udvar* követjének azon szándékát jelentette légyen, hogy a' *Német-orzági Rendek* Frigyére állani szándékoznék, söt némely levelek *Dán* és *Svéd Országoknak*-is ezen tzélját kezdettek emlegetni. Nagy dolgok folynak, így szól edgy iró, a' *Kabinétok* titkos kö-falai között, nem tsuda, hogy a' *Bétsi levelek* meg-edgyezőleg erőfi-tik, hogy a' *Frantzia Követ* *Bétsből* *Berlinbe* indu-landó, bizonyós dolgoknak a' *Királyal* való vég-ben vitelére.

A' Kapután Bassa Tüköre. — Ezen nem ré-giben *Egyiptomból* vissza-tért *Török Fő-tengeri Ve-zér Kapután Bassa* ugy iratik-le, mint edgy sok szenvedések, szerentsétlenségek és sok dolgoknak lá-tása által formáltatott valóságos nagy ember. Előbb *Algiri tengeri tolvaj* vala, a' midőn a' *Neápolis-bé-lyektől* el-fogottatván, a' *Gallyán* vásra verve kemény fogságot 12 egész esztendőig szenvedett. Ez alatt az idő alatt leg-főbb gondja vala néki az *Europai-aknak* tengeri erejsket, erköltsöket és egyéb te-hettségeket ki-tanálni, melynek közfönheti azt, hogy a' ki edgy darab idővel ennek előtte, mint tengeri Fogoly lábain rab lántzokat penget vala, most a' *Tö-rök Udvarnak* leg-derekabb *Ministere*.

Elegyes Hadi-környülállások

A' Török szélekről érkező levelek tsak nem
vérrel iratnak a' tenta helyet: *Tsernovitzból* irják,
hogy *Jogstánnál* a' *Prúth* folyó-viz mellett 2000
Törököknél többen feregelnek, kikkel edgy *Bin Basa*
(Oberster) edgy Aga és 12 ágyuk vagynak: edgy
szabad szolgálaton lévő Török Sereg pedig, mint
edgy harmad-félfáz ember, *Bukkóvinának* éppen
Szutsava nevü Városáig közelített vala edgy igen
sötét ködös éjszakának idején, de a' Város - Komen-
dásának szörgalmatos vigyázása, a' 2-dik *Gárnizon*
Régimentnek edgy osztályának és edgy fél Svadron
Erdödi Huszároknak jelenléte azt tselekedték, hogy
a' proba mázfzorrá maradott. Ez időtől fogva tsak
az edgy *Szutsava* körül 300 emberek dolgoznak a'
fántzokón és töltéseken. — A' fellyebb való leve-
lünkben emlittetteken kívül *Jafsiba* Mólduvának Fő-
városába még 8000 Törökök érkeztenek, és így
mind edgyütt 13 ezeren vagynak. Már most itt a'
tilalmas dolgoknak szabad folytatása éppen a' felső
gráditsón kezdett megállani: nem elég hogy a' vé-
lek edgy ugyan azon Tsászárt szolgáló jobbágyokat,
kivált a' Keresztényeket és kereskedőket mindenek-
től meg-fosztyák, azoknak eledeleket az asztalról el-
ragadozzák, az ifju leányokkal az ő attyoknak és
annyoknak szemek láttára úgy bánnak, mint — —
mint azok nem örömeft engednék, és edgy kakasért
házaikat fel-égetik: hanem már magok-ellen kezdet-
tek támodni. Hogy edgy mást gyilkolni kezdjék 24-
dik Nov. éjszakáján, alkalmatofságot adott réá az,
hogy a' *Spahifok* (Lovások) tsufolodtak a' *Jantsá-*
rokkal (Gyalogók), hogy azoknak nem volna lovók.
Ezek el-fzedvén nagy mérgekbe a' *Bóérok* lovait a-
zoknak istállójokból, és a' *Spahifokra* ütvén tüzet
adnak

adnak réájók, a' Spahisók hasonlóképpen tüzet az ujj Lóvas Jantsárookra: ezzel öszve tsapván irtozás vala látni a' mézjárlást és hallani az orditást. Minden szaladott az hóvá és a' mint szaladhatott: ezzel az alkalmatossággal futá-el *Bukkóvina*-felé a' Ts. és Királyi *Konful*-is, a' Pruszszus *Konful* pedig az ott Jafsiba lévő *Bin Basával* és *Agával* edgyütt a' Vajdának palotájában vonták-el magokat. A' Vajdának katonái, kik a' többeknek le-tsendesítésére küldettek vólt, azoktól éppen a' Vajdának palotájáig verettenek visszjá, kik meg-nem szüntek edgy mást ölni, valameddig ágyukkal nem kezdettenek réájók lövöldözni. Az uttzák bé-vóltanak hólt testekkel terítettve. — *Szutsavából* írják, hogy ezen környűllállások között szaladótt *Jafsiból* oda, a' Vajdának Titoknakja-is, ki született Frantzia, másodmagával; kikiről az a' gyanú, hogy az ő veszedelem előll-való futások tettetett; minthogy a' Titoknak Iró-déákjától a' Tiszt-vifelők a' *Moldovai Vajdák*' régi *Kastélyának*, a' város némelly uttzáinak, és az ujj fántzok' és töltéseknek le-rajzolását vették-el, ide járulván az-is, hogy 25-dik ez a' Titoknak hivatott visszjá Moldovába a' Vajdától, ezen az okon, hogy a' *Jáfsi*-béli zenebona már le-tsendesedett vólna: ki ugyantsak, hogy magát jobban-is a' miéink előtt elne árullya, nem ment visszjá, hanem *Tsernovitz* és *Lemberg*-felé vette még az nap uttyát. Leg nagyobb figyelmetességet okozott a' Jafsiból leg-ujjantán érkezett az a' tudosittás, mellynek végére ezt vetette az iró: „A' mi Török Sergeink parantsolatot vettének az indulásra; titokba van indulásoknak tzéllja; kéttség-kivűll *Bukkóvinából* fogjuk meg-hallani az ő meg-állapodásoknak helyét. — Az edgy más mellett fekvő Tsáfzári Sergek Fő-igazgatoik között,

részünk-

részünkről G. H. *Koburg* a' Muszka részről pedig G. G. *Romántzov* és G. *Ligne* között edgymást éri a' fok Sraféta : *Brodyból* írják , hogy Lengyel-ország-felé még több rend-béli Muszka Sergek-is kettőztetik az ő uttyokat , kiknek 3000 emberekből álló előlljárói napjában 5 mértföldnyi utat térsznek ; és hogy ott olyan ujj hir az , mint a' kohoból ki-ugrott szikra , hogy *Verba*-felé , a' Lengyel Király földin *Brodyhoz* 4 mértföldnyire idegen és némelly Sidoknak ha hihetni , fejer hajtókás szederjes kaputós , az az tsupa Prufszus Sergek , mentenek volna , és *Verbától* a' magok uttyokat *Kaminiek*-felé vették volna. Igaz vagy nem-igaz ez , elég , hogy némellyek ismét ofztozásról beszéllenek : sőt azt-is kezdik futtogni , hogy 2-dik *Katharina Fridrikh Wilhelmnek* meg-izente volna , hogyha JOSEF Tsászárt meg-akadájoztatná , abban hogy a' Tsászárnét a' Török ellen segithesse , tehát a' Tsászárné a' Törökkel akár melly kárával meg-békéllenék : de — Edgy *Varsovi* 6-dik Dec. költ Levél szomorúan így kezdődik : „ Végtére tsak ugyan a' történék rajtunk a' mitől féltünk. *Battihoz* nem meszsze *Hárlík* nevezetű falúnál , 600 Törökök ki-tanulván hól volna a' Dnister-vize kifsebb mélyységű , ejszakának idején a' táján karokat vervén-fel a' vízbe , utat jegyzének-ki magoknak keresztül , a' reánk-való ütésre. A' meg-nevezett falúnál vigyázaton lévő *Kinivitz* nevezetű Lengyel Lovas Hadnagy észre vévén a' dolgot , ki-szedeték a' karókat és oda rakatá , az hól a' víz leg-mélyebb vala : a' Törökök néki fogván a' víznek többet 40-nél magok között a' vízben hagyának ; mind-azon-által a' Hadnagy katonáinak számához képpest nagy bajjal elég fokban keresztül verekedvén , a' Hadnagyót azonnal meg-ölék , *Brokovski* nevű Zászló-tartót keresztül dőfék , edgy kevesen szaladhatának-el köz-

züllők, 50 köz-emberek és 14 all tisztek vágatának-
le. Ezen tudósítás szerént, *Káminieknél* és *Svá-
nitznál* a' Muszka Sergek már hadi-rendben állanak,
és *Khotzimnak* kapuin minden orán kopogatni fog-
nak. — *Pántsovában*, miolta *Ujj-palánkánál* 1500
Törökök akartanak a' *Dunán* által a' *Tsászárt* földire
ütni, minden nagyobb uttzák *Spanyól-sorompókkal*
vagynak bé-rakva. — Ki tudná a' izé eken levő Ré-
gimenteknek minden-felé való mozgásait le-írni? elég
az, hogy a' mindenünnen jövő tudósítások szerént
Dec. 16-kán mindennek a' maga helyén kellett lennie;
sőt ezek között edgyik azt-is erőtsi, hogy *Orsova*
már a' mi kezünkben vagyon: de várjuk-el a' jövő
Postát; mivel akkor ezen tudósításnak írója, igérete-
szerént fontos történetet fog velünk olvasóival köz-
leni. — Mintha Európában a' mostani emberi nyom-
ról a' jövőre, semmi visszafelé nem akarnának
maradni, minden-felől olyanok a' tekintetek: ugy
tettzik mintha ezeknek setét szabad városaik ellen,
magok az éltető állatok öszve esküvén, a' *Korónás*
Fejeket az azokra való vigyázásra ferkengetnék. Ki
nem tudja, hogy a' *Portugalliai Királyné* vala, tsak
nem nagy idővel is ez előtt a' maga *Országában* lévő
Papi-világnak Fő oltalmazója, fok jó rendeléseket té-
vén erőtelenné, mellyekkel az ő előtte való *Ural-*
kodó, a' *Klastromokat* valamennyire jobb rendbe
szedni kívánta volt. Ezen *Királyné* a' múlt eszten-
dőben némelly *Tartományait* bé-járván szemeivel látta
azon dolgokat, melyeket az ideig vagy meg-nem tud-
hatott, vagy a' nagy kegyesség miatt azoknak hitelt
nem adhatott: melyek alkalmatosságot szolgáltatának
a' *Királynénak* arra, hogy a' maga *Fő-Ministere* által
tétetett következő *Rendelése* szerént, a' követke-
zendő *punktumokat* meg-visgáltassa. Mellyek fog-
nak következni.